

O czym pisał Stanisław Lem? – zebranie informacji o twórczości pisarza

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- zna twórczość Stanisława Lema,
- zna fragment książki *Bomba megabitowa*.

b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- przedstawić argumenty Stanisława Lema przeciwko internetowi,
- zebrać i dokonać selekcji materiałów dotyczących twórczości Stanisława Lema,
- zaprezentować i uzasadnić własne stanowisko wobec poglądów pisarza zawartych w jego utworach fabularnych i dyskursywnych.

2. Metoda i forma pracy

Praca z tekstem

Dyskusja

Prezentacje uczniowskie

Kwerendy uczniowskie

Referat

3. Środki dydaktyczne

Podręcznik z serii „Pamiętajcie o ogrodach...” cz. 3.

Materiały przygotowane i przyniesione przez uczniów

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Nauczyciel wyjaśnia, iż celem lekcji jest z jednej strony zapoznanie z twórczością Stanisława Lema, z drugiej – odniesienie poglądów pisarza do współczesności, a także dyskusja na temat internetu, do której prowokuje fragment książki *Bomba megabitowa*. Przy realizacji tego tematu uczniowie mają również okazję przekonać się, czy potrafili przygotować sobie warsztat pracy, zbierając materiały do prezentacji.

b) Faza realizacyjna

- Po podaniu przez nauczyciela tematu lekcji wybrany uczeń wygłasza krótki referat prezentujący charakterystykę twórczości S. Lema, uwzględniający rodzaje działalności pisarskiej (w świadomości wielu Polaków pokutuje bowiem stereotyp Lema wyłącznie jako pisarza nurtu science fiction), tytuły najważniejszych książek. Konieczne jest, by uczeń znał *Autobiografię* Lema.
- Dalsza część ma postać prezentacji uczniowskich realizujących zaproponowane tematy. Oto kilka pomysłów na takie wystąpienia:
  - *Solaris*
Porównaj *Solaris* S. Lema i ekranizację S. Soderbergha. Jaki problem powieściowy wydał się reżyserowi najważniejszy?
  - Przedstaw najistotniejsze cechy konwencji science fiction na wybranym przykładzie (*Opowieści o pilocie Pirxie*, *Eden* lub *Powrót z gwiazd*).
  - Przedstaw motyw kontaktu na podstawie powieści *Eden* lub *Solaris*; trudniejsza wersja tematu brzmi: Porównaj motyw kontaktu w książkach *Eden* i *Solaris*.
  - Czy świat przyszłości opisany w *Powrocie z gwiazd* to raj na Ziemi? Wskaż cechy pozytywne i negatywne ukazanej rzeczywistości.
  - Późna eseistyka Lema – w trosce o przyszłość ludzkości. Wskaż najważniejsze problemy poruszane przez Lema.
- Nauczyciel prosi o przeczytanie tekstu z podręcznika – fragment pt. *Ryzyko Internetu* z książki *Bomba megabitowa* S. Lema. Następnie proponuje krótką polemikę o poruszanych problemach. Dyskusję wokół negatywnych i pozytywnych aspektów internetu można przeprowadzić na podstawie następujących pytań:
  - Jakie zagrożenia – według Lema – niesie internet?
  - Dlaczego dla pisarza, którego tak fascynowała technika, internet nie był przedmiotem zachwyty?
  - Czy podzielacie zastrzeżenia pisarza do internetu, czy też jesteście innego zdania? Podajcie argumenty i kontrargumenty.

c) Faza podsumowująca

Na zakończenie prowadzący proponuje, by zastanowić się, jakie problemy dotyczące współczesnej cywilizacji mogłyby stać się ciekawym tworzywem dla pisarza. Proponuje, aby sporządzić listę takich propozycji.

Uczniowie odczytują swoje odpowiedzi. Ewentualnie nauczyciel może podać przykłady literackie, w których występują takie bądź zbliżone wątki tematyczne.

5. Bibliografia

- Makowiecki A. i in.: „*Pamiętajcie o ogrodach...*”, *Literatura – kultura – język*, cz. 3, *Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum*, WSiP, Warszawa 2003,
- Miazga M., „*Pamiętajcie o ogrodach...*” *Literatura – kultura – język*, cz. 3, *Poradnik dla nauczyciela...*, WSiP, Warszawa 2004.

6. Załączniki

Zadanie domowe

Napisz krótką recenzję wybranej książki Stanisława Lema, przeznaczoną dla portalu popularnonaukowego, adresowaną do młodzieży licealnej.

7. Czas trwania lekcji

45 minut

8. Uwagi do scenariusza

Lekcja przeznaczona jest dla klasy trzeciej liceum ogólnokształcącego z rozszerzonym programem języka polskiego.

W zależności od tempa pracy uczniów, długości wystąpień, czas trwania lekcji może ulec zmianie i temat będzie trzeba przeprowadzić na 2 jednostkach lekcyjnych.